

Polityka senioralna po krakowsku

2016-11-10

Kraków, w którym 21 proc. mieszkańców to osoby powyżej 60. roku życia, jest ważnym punktem na mapie polskiej polityki senioralnej, aktywnie uczestniczy też w europejskich inicjatywach podejmowanych na rzecz osób starszych. 9 listopada zakończyła się międzynarodowa konferencja „W trosce o seniorów naszych miast”, z udziałem kilkudziesięciu przedstawicieli miast z Polski i Europy. Kraków, jako gospodarz, mógł zaprezentować gościom założenia i osiągnięcia swojej polityki senioralnej, a także podzielić się własnymi doświadczeniami w tym zakresie. O tym, jak w praktyce wygląda krakowska polityka senioralna, opowiadała gościom Anna Okońska-Walkowicz, Doradca Prezydenta Krakowa ds. Polityki Senioralnej.

Doradczynie prezydenta podkreśliła, że głównym założeniem krakowskiej polityki senioralnej jest włączanie seniorów we wszystkie inicjatywy i projekty realizowane dla osób starszych przez Miasto. Chodzi więc o to, aby działania w ramach polityki senioralnej były prowadzone nie tylko „dla” seniorów, ale przede wszystkim „z” seniorami. Wykonaniem tego założenia są chociażby Centra Aktywności Seniorów, powołanie Rady Krakowskich Seniorów oraz konferencja poświęcona miejskiej polityce senioralnej, w której licznie wzięli udział seniorzy z Krakowa i innych miast.

Czemu służy polityka senioralna? Jako dwa zasadnicze cele Anna Okońska-Walkowicz wymieniła: tworzenie warunków do godziwego i aktywnego przeżywania starości oraz zmianę wizerunku osób starszych, tak by ten naturalny okres w życiu każdego człowieka nie był kojarzony z niemocą, osamotnieniem i rezygnacją z marzeń, lecz z etapem, na którym otwierają się nowe możliwości samorealizacji i spełnienia. Osoby wchodzące w wiek poprodukcyjny nie muszą przecież czuć się niepotrzebne, a takie skojarzenie niestety towarzyszy starości – dzięki większej ilości wolnego czasu seniorzy mogą prowadzić pożyteczną działalność, rozwijać osobiste zainteresowania, dzielić się doświadczeniem życiowym i zawodowym, uczyć nowych rzeczy i wzmacniać kontakty z rodziną lub przyjaciółmi. Ten drugi cel – budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych – można osiągnąć poprzez działania edukacyjne – edukację w starości i edukację do starości. W tej drugiej chodzi o to, aby młodzież przygotować do aktywnego przeżycia starości oraz uwrażliwić na potrzeby osób starszych. Młodzi ludzie powinni dostrzegać i doceniać potencjał i możliwości seniorów, ich doświadczenie i wiedzę oraz wiele innych wartości, które starsze pokolenia przekazują młodym.

W 2013 r. Kraków podpisał Deklarację Dublińską, która zachęca miasta do budowania przestrzeni przyjaznej ludziom starszym. Stało się to podczas szczytu Unii Europejskiej „Aktywne i zdrowe starzenie się: agenda działań dla europejskich miast i środowisk społecznych”, wydarzenia związanego z początkiem prezydentury Irlandii w Radzie Unii Europejskiej. Kraków przystąpił także do Przymierza Miast Przyjaznych Osobom Starszym. Obie te decyzje były swoistym zobowiązaniem, że Miasto będzie podejmowało intensywne działania na rzecz poprawy jakości życia seniorów.

I tak w 2014 r. powstała Rada Krakowskich Seniorów – 25-osobowe gremium o charakterze inicjatywnym, doradczym i konsultacyjnym wobec organów Gminy Miejskiej Kraków. Celem Rady jest zapewnienie seniorom wpływu na sprawy dotyczące społeczności lokalnej, w tym najstarszego pokolenia. Co istotne, jej członkowie zostali wybrani w sposób demokratyczny (a nie mianowani). We wrześniu br. dokonano wyboru członków Rady Krakowskich Seniorów II

kadencji (2016–2019).

Rada Krakowskich Seniorów I kadencji zapisała się również mocno w krajowej polityce senioralnej – to z inicjatywy krakowian powstało Ogólnopolskie Porozumienie o współpracy Rad Seniorów, a w kwietniu 2016 r. w Krakowie odbył się Ogólnopolski Kongres Rad Seniorów pt. „Seniorzy szansą społecznego rozwoju – rola gminnych rad seniorów”. W spotkaniu wzięli udział seniorzy i rady seniorów z całej Polski, przedstawiciele parlamentu, władz państwowych i samorządowych. Dyskutowali nad rozwiązaniami problemów, z którymi na co dzień borykają się osoby starsze, a także o zwiększeniu partycypacji tych osób w życiu miasta. Dzięki kongresowi krakowskie dobre praktyki mają szanse na upowszechnienie w innych częściach kraju.

Rok 2014 był ważny z jeszcze jednego powodu – powstało wówczas Krakowskie Centrum Seniora, czyli miejsce skupiające seniorów wolontariuszy, którzy chcą działać na rzecz aktywizacji środowiska senioralnego. To grupa około kilkudziesięciu osób. Działalność KCS, oparta na zasadzie „senior seniorowi”, przyczynia się do wzmocnienia integracji wewnątrzpokoleniowej osób starszych mieszkających w Krakowie. Wolontariusze podczas dyżurów przekazują zainteresowanym informacje związane z działaniami różnych prosenioralnych instytucji i organizacji pozarządowych oraz organizują szereg zajęć dla seniorów – np. Letnią Akademię Seniora, w której udział wzięło około 200 osób. Założenie KCS to dowód, że Kraków potrafi korzystać z doświadczeń innych miast, w tym przypadku Wrocławia. To także dowód na to, że warto prowadzić szeroką i długofalową politykę senioralną.

W marcu 2015 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych na lata 2015–2020 (PASIOS), przygotowany przez Urząd Miasta Krakowa wraz z Radą Krakowskich Seniorów i Krakowskim Centrum Seniora. To najważniejsze dokonanie krakowskiego samorządu w dziedzinie polityki senioralnej. Na realizację programu przeznaczone są odrębne środki w budżecie Miasta. Na podstawie programu powstają Centra Aktywności Seniorów, czyli miejsca integracji oraz aktywizacji społecznej i prozdrowotnej osób starszych – mieszkańców Krakowa w wieku 60+. Do końca 2020 r. sieć lokalnych CAS-ów ma liczyć 54 punkty – po trzy w każdej dzielnicy. W tej chwili funkcjonuje 16 centrów, a konkurs na prowadzenie 10 kolejnych (od przyszłego roku) został już ogłoszony. W CAS-ach seniorzy mogą się spotykać, naradzać, tworzyć i realizować wspólne projekty, brać udział w różnego rodzaju zajęciach ruchowych i intelektualnych. CAS-y to także miejsce, gdzie rozwija się współpraca międzypokoleniowa – bo punkty tworzone są ze środków miejskich, ale prowadzą je organizacje pozarządowe, a więc często młodzi ludzie.

Można więc powiedzieć, że Krakowowi wiele udało się już osiągnąć w tak kluczowych obszarach polityki senioralnej, jak: aktywizacja, integracja oraz partycypacja osób starszych –choć to oczywiście nie koniec drogi.

Istotne działania są także podejmowane w zakresie edukacji. W październiku odbyła się konferencja dla dyrektorów i nauczycieli wszystkich krakowskich szkół „Wychowanie do starości wyzwaniem młodości”. U podstaw tej inicjatywy leży przekonanie, że starość może być fajna, jeżeli się do niej dobrze przygotowujemy. Tę myśl podzielili uczestnicy konferencji, którzy w znakomitej większości (65 osób) pisemnie potwierdzili wolę zaangażowania w projekt „edukacja do starości”. Chodzi o to, aby w grupie nauczycieli animatorów stworzyć pewien zrąb programu edukacji do starości oraz scenariuszy zajęć, tak żeby w programach nauczania i programach

wychowawczych realizowanych w krakowskich szkołach starość i związane z nią zagadnienia znalazły odpowiednie odzwierciedlenie.

Ważną inicjatywą o charakterze edukacyjnym jest także konkurs „Działajmy razem” realizowany w krakowskich szkołach, w tym roku po raz drugi. To pomysł na integrację uczniów i osób starszych. Uczniowie przygotowują projekty, które chcą zrealizować we współpracy z osobami powyżej 60. roku życia. Zwyciężają najciekawsze uczniowsko-senioralne przedsięwzięcia.

Z innych inicjatyw senioralnych realizowanych w Krakowie trzeba wymienić: Senioralia, koncerty dla seniorów, Mistrzostwa Krakowa o Puchar Prezydenta Miasta Krakowa dla osób 60+, 70+, 80+, program „Kraków biega, Kraków spaceruje”.

Przypomnijmy, że UMK przygotował też „Informator krakowskiego seniora”, który ułatwi seniorom korzystanie z przysługujących im udogodnień oraz z coraz bogatszej oferty adresowanej do starszego pokolenia przez różnego rodzaju instytucje i współpracujące z Miastem organizacje pozarządowe. Informator można pobrać ze strony: dlaseniorkrakow.pl/196812,artykul,informator.html. Warto również zaglądnąć na stronę dlaseniorkrakow.pl oraz do dwutygodnika krakow.pl.